Základní škola a Mateřská škola Zadní Třebaň, okres Beroun
Školní 219, 267 29 Zadní Třebaň
reditel@skola-zadnitreban.cz tel: 602 654 937 IČO 70991430

č.j. ZŠZT-Be/646/2026

PREVENTIVNÍ PROGRAM

v oblasti sociálně patologických jevů

školní rok 2026/2027

Zpracoval: Mgr. Kateřina Matějčková, metodička prevence ve spolupráci s Mgr. Terezou Macourkovou, výchovnou poradkyní

Realizátor: ZŠ a MŠ Zadní Třebaň, ředitelka školy Mgr. Tereza Macourková

Materiál připomínkovali: pedagogičtí pracovníci školy

Pedagogická rada projednala a schválila.

Platnost od 1. 9. 2026 do 31. 8. 2027.

1. ÚČEL A VÝCHODISKA

Preventivní program je součástí systému poradenských služeb školy. Jeho účelem je vytvářet bezpečné, respektující a podporující prostředí, předcházet rizikovému chování, včas rozpoznat obtíže jednotlivců i třídních kolektivů a zajistit přiměřenou pomoc.

Škola při vzdělávání vytváří podmínky pro zdravý vývoj žáků a pro předcházení rizikovému chování. Program navazuje na školní řád č. j. ZŠZT-Be/560/2026, program poradenských služeb, školní vzdělávací program, program proti šikanování a navazující krizový plán školy.

Právní a metodická východiska

Právní předpisy

- *zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, zejména § 21, § 22, § 29 až § 31;*
- *vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, zejména § 7;*
- *zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, zejména § 10;*
- *zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zejména § 367 a § 368*.

Metodická východiska

- *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, včetně relevantních aktualizovaných příloh;*
- *Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21149/2016;*
- *školní řád č. j. ZŠZT-Be/560/2026, program poradenských služeb, program proti šikanování, krizový plán a školní vzdělávací program.*

Metodické dokumenty slouží jako odborné vodítko; právní povinnosti školy vyplývají z právních předpisů a z vnitřních dokumentů školy.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A VYHODNOCENÍ POTŘEB

Program je určen žákům 1.-5. ročníku, jejich zákonným zástupcům a zaměstnancům školy. Vychází z průběžného pozorování třídních kolektivů, podnětů žáků a zákonných zástupců, jednání pedagogické rady, záznamů o řešených situacích a vyhodnocení minulého školního roku.

Silné stránky a zdroje

- spolupráce pedagogických pracovníků a pravidelné mapování klimatu tříd;
- využívání třídnických hodin, komunitních kruhů a preventivních témat ve výuce;
- školní tradice, projektové dny, výlety, adaptační aktivity a smysluplné volnočasové činnosti;
- spolupráce se zákonnými zástupci a podle potřeby se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odbornými subjekty.

Priority pro školní rok 2026/2027

1. Posilovat bezpečné vztahy, respektující komunikaci a včasné zachycení konfliktů.
2. Předcházet šikaně, kyberšikaně, diskriminaci, násilí a dalším formám ubližování.
3. Rozvíjet digitální bezpečnost, odpovědné chování na internetu a ochranu soukromí.
4. Podporovat duševní zdraví, odolnost, schopnost vyhledat pomoc a zdravý životní styl.
5. Předcházet užívání návykových látek, rizikovému chování v dopravě, záškoláctví, krádežím a poškozování majetku.
6. Včas reagovat na známky zanedbávání, týrání nebo zneužívání dítěte a chránit jeho bezpečí.

3. CÍLE PROGRAMU

Hlavní cíl

Rozvíjet sociální, emoční a komunikační dovednosti žáků, podporovat pozitivní klima školy a snižovat výskyt rizikového chování.

Dílčí cíle

Žák přiměřeně svému věku:

- rozpozná bezpečné a nebezpečné chování, umí odmítnout nátlak a ví, na koho se obrátit;
- zná zásady bezpečné komunikace osobně i v digitálním prostředí;

- respektuje odlišnost, řeší neshody bez násilí a přijímá odpovědnost za své jednání;
- rozumí významu zdravého životního stylu, pohybu, odpočinku a péče o duševní zdraví;
- chápe rizika návykových látek a jiných závislostních forem chování;
- chrání majetek svůj, spolužáků i školy;
- ví, kde může bezpečně a důvěrně požádat o pomoc.

4. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ A ODPOVĚDNOSTI

Ředitelka školy

Zajišťuje podmínky pro realizaci programu, koordinuje postup v závažných případech, odpovídá za soulad vnitřních dokumentů se zákonnými povinnostmi a rozhoduje o navazující spolupráci s externími institucemi.

Školní metodička prevence

Koordinuje program, vede přiměřenou dokumentaci preventivních a intervenčních činností, poskytuje metodickou podporu pedagogům, podílí se na šetření rizikových situací, komunikuje se zákonnými zástupci a zprostředkovává odbornou pomoc.

Výchovný poradce a speciální pedagog

Podílejí se na včasné intervenci, podpoře žáků se vzdělávacími a výchovnými obtížemi, spolupráci se školskými poradenskými zařízeními a komunikaci se zákonnými zástupci.

Třídní učitelé a ostatní pedagogové

Průběžně sledují klima a vztahy ve třídě, zařazují preventivní témata do výuky, vedou žáky k bezpečnému chování, neprodleně předávají závažné podněty vedení školy nebo školní metodičce prevence a spolupracují při řešení situace.

Žáci a zákonní zástupci

Žáci dodržují školní řád, sdělují dospělému důvěryhodné informace o ohrožení a podílejí se na bezpečném klimatu školy.

Zákonní zástupci spolupracují se školou, dokládají důvody nepřítomnosti podle školního řádu

a účastní se jednání k závažným otázkám vzdělávání dítěte, jsou-li k němu vyzváni.

5. PREVENTIVNÍ OBSAH A METODY

Prevence je systematicky začleňována do vzdělávání, zejména do osobnostní výchovy, prvouky, přírodovědy, vlastivědy, českého jazyka, tělesné výchovy, informatiky a třídnických hodin.

Používají se zejména řízené rozhovory, komunitní kruhy, modelové situace, práce ve dvojici a skupině, projektová výuka, nácvik komunikace a bezpečného odmítnutí, práce s příběhem, výtvarné a dramatické techniky.

1.-3. ročník

- pravidla bezpečného soužití, přátelství, emoce a řešení sporů;
- osobní bezpečí, hranice, rozlišování vhodného a nevhodného doteku, pomoc dospělého;
- zdravé stravování, pohyb, odpočinek a základní informace o škodlivosti návykových látek;
- bezpečné používání digitálních technologií a respektující komunikace;
- ochrana majetku a odpovědnost za vlastní jednání.

4.-5. ročník

- třídní klima, respekt k odlišnosti, šikana a kyberšikana, role svědka a možnosti pomoci;
- digitální stopa, ochrana osobních údajů, bezpečné sdílení obsahu a rizika komunikace s neznámými osobami;
- duševní zdraví, zvládání stresu, sebepojetí, pomoc sobě i druhým;
- rizika alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků, jiných návykových látek a závislostního chování;
- právní vědomí přiměřené věku, ochrana práv dítěte, vandalismus, krádeže a odpovědnost za škodu;
- bezpečné chování v dopravě a při volnočasových aktivitách.

6. ROČNÍ PLÁN AKTIVIT

Období	Aktivita	Cíl	Odpovídá	Doklad / vyhodnocení
září 2026	Seznámení žáků a zákonných zástupců se školním řádem, možnostmi pomoci a programem	Srozumitelná pravidla a oznamovací cesta	ředitelka, třídní učitelé, ŠMP	zápis, třídní dokumentace
září-říjen 2026	Adaptační a třídní aktivity; zjištění klimatu tříd	Vztahy, bezpečí, včasné zachycení obtíží	třídní učitelé, ŠMP	stručné vyhodnocení
průběžně	Třídnické hodiny a preventivní témata ve výuce	Rozvoj sociálních a bezpečnostních dovedností	všichni vyučující	tematické záznamy
listopad 2026	Digitální bezpečnost, prevence kyberšikany a odpovědné využívání AI	Bezpečné online chování, ochrana soukromí a kritické ověřování informací	ŠMP, třídní učitelé	reflexe žáků
leden 2027	Duševní zdraví, emoce, pomoc a zdravý režim	Schopnost vyhledat pomoc	třídní učitelé	třídní výstupy
únor-březen 2027	Prevence závislostního chování a bezpečné rozhodování	Odmítání nátlaku, zdravý životní styl	ŠMP, externí odborník	zpětná vazba
duben 2027	Právní vědomí, ochrana majetku a dopravní	Odpovědnost a bezpečné chování	třídní učitelé, externí	zápis / reflexe

Období	Aktivita	Cíl	Odpovídá	Doklad / vyhodnocení
	bezpečnost		spolupráce	
květen-červen 2027	Vyhodnocení programu, klima tříd, podněty žáků a rodičů	Plánování navazující prevence	ŠMP, vedení, pedagogická rada	hodnotící zpráva

Školní akce, například projektové dny, výlety, škola v přírodě, kulturní a sportovní aktivity či spolupráce s obcí, jsou součástí programu pouze tehdy, jsou-li pro školní rok 2026/2027 skutečně naplánovány a organizačně zajištěny.

7. SPOLUPRÁCE SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI A ODBORNÝMI SLUŽBAMI

Škola zákonné zástupce informuje o preventivním programu, pravidlech školy a možnostech konzultace. Při řešení individuální situace s nimi jedná citlivě, věcně a s ohledem na nejlepší zájem dítěte.

Podle povahy případu škola spolupracuje zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, poskytovateli zdravotních služeb a Policií České republiky.

Aktuální kontakty na odborné instituce jsou vedeny v neveřejném kontaktním listu školy.

8. ZÁKLADNÍ POSTUP PŘI VÝSKYTU RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

1. Zajistit bezprostřední bezpečí dítěte a dalších osob; při akutním ohrožení přivolat složky integrovaného záchranného systému.
2. Převzít oznámení, věcně zaznamenat základní skutečnosti a bez zbytečného odkladu informovat ředitelku a školní metodičku prevence.
3. Neprovádět unáhlené skupinové konfrontace; chránit dítě, které mohlo být poškozeno, a zachovávat přiměřenou důvěrnost informací.
4. Zvolit postup podle povahy situace, programu proti šikanování a navazujícího krizového

plánu školy; zapojit třídního učitele, výchovného poradce či další odborníky jen v nezbytném rozsahu.

5. Informovat zákonné zástupce způsobem odpovídajícím okolnostem případu a bezpečí dítěte.
6. Je-li důvodné podezření, že jde o dítě ohrožené podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, škola oznámí skutečnosti příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí bez zbytečného odkladu.
7. Pokud vyjdou najevo skutečnosti zakládající oznamovací či překazovací povinnost podle trestního zákoníku, postupuje škola neprodleně vůči policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci.
8. Přijmout navazující podpůrná a preventivní opatření pro dotčeného žáka i třídní kolektiv a vyhodnotit jejich účinnost.

Kázeňská opatření se ukládají pouze v souladu se školským zákonem, prováděcím předpisem a školním řádem; nenahrazují ochranu dítěte, podporu oběti ani pedagogickou práci s třídním kolektivem.

Šikana a kyberšikana

Škola chrání ohroženého žáka, odděleně zjišťuje informace od oznamovatele, možného poškozeného a vhodných svědků, neorganizuje konfrontaci oběti s možným agresorem a pracuje s celým třídním kolektivem.

Podrobný postup, rozdělení rolí, způsob dokumentace a návazná opatření stanoví program proti šikanování a krizový plán školy.

Neomluvená nebo zvýšená absence

Absence se řeší individuálně, včas a ve spolupráci se zákonnými zástupci.

Zákonný zástupce doloží důvod nepřítomnosti nejpozději do tří kalendářních dnů od jejího počátku a po návratu žáka doplní konečnou omluvu nejpozději do tří pracovních dnů, způsobem stanoveným školním řádem.

Pevné hodinové hranice nejsou součástí tohoto programu.

Návykové látky, krádež a poškození majetku

Škola vždy přednostně zajišťuje bezpečí. Další postup volí podle okolností, školního řádu a

právních povinností; provede přiměřený záznam a podle potřeby zajistí součinnost zákonných zástupců, orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo Policie České republiky.

9. VYHODNOCENÍ PROGRAMU

Průběžné vyhodnocení provádí školní metodička prevence nejméně jednou za pololetí ve spolupráci s třídními učiteli a vedením školy.

Závěrečné vyhodnocení do 31. července 2027 obsahuje:

- realizované aktivity a účast;
- zhodnocení klimatu tříd a podnětů žáků, zákonných zástupců a pedagogů;
- anonymizované vyhodnocení řešených rizikových situací;
- účinnost přijatých opatření;
- doporučení a priority pro školní rok 2027/2028.